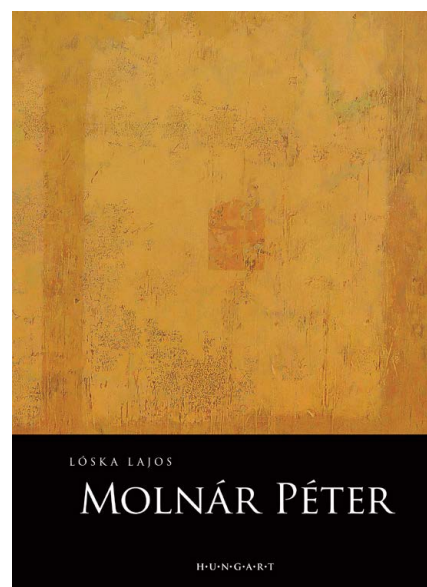
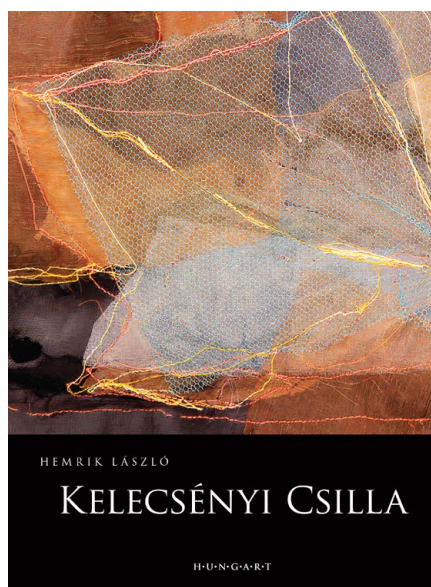
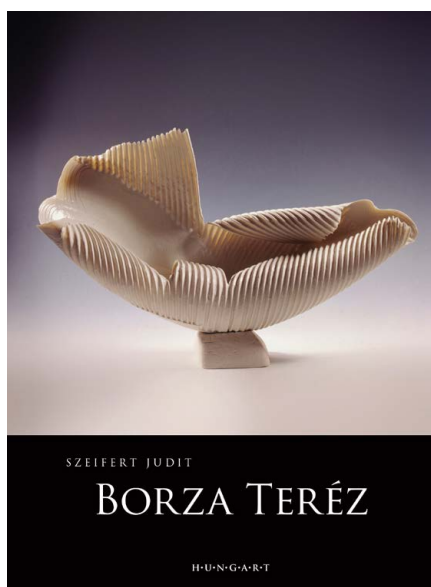

Sinkó István

Műfajokon túl

Három új HUNGART-kötet

Szeifert Judit: Borza Teréz,
Hemrik László: Kelecsényi Csilla,
Lóska Lajos: Molnár Péter,
HUNGART, 2020, darabja 3500 Ft

Újabb három kötettel gazdagodott a HUNGART kortárs magyar művészeket bemutató sorozata. Hiánypótló, aktuális és fontos ez a sorozat. A magyar művészeti könyvkiadásban a 60-as és a 80-as évek között töltött be hasonló szerepet a Művészet Kiskönyvtára és több más képzőművészeti zsebkönyvsorozat. Az utóbbi harminc év szűk esztendei voltak a hasonló vállalkozásoknak, ezért is szükséges dicsérni e sorozat létrejöttét, s ünnepelni a három utolsó (a 48., a 49. és az 50.) kötetet is.

A legújabb könyvek „főszereplői”, azaz a bemutatásra kerülő művészek közül ketten iparművész végzettségűek, harmadikuk grafikus-festő. Ám mindhárman más műfajokban is kipróbálják magukat, személyük, alkotói ösvényük a szabadságot, a művészi függetlenséget példázza. Ezekre a sokféle s mégis egységes munkásságokra fókuszáltak a magyar és az angol nyelvű kötetek tanulmányainak írói is.

Borza Teréz iparművész, porcelánművész és szobrász. Szeifert Judit írása végigvezet minket a jelentős elismerésekkel, díjakkal övezett pályán a kezdeti gyermekétkészlet (diplomamunka) megjelenésének nehézségeitől kezdve az elmúlt évek monumentális köztéri munkáiig. Borza Teréz a szakmában – és azon kívül is – légiyen finom

porcelánszobraival, magas hőfokon égetett, technikailag bravúros alkotásaival vált ismertté. Ugyanakkor Szeifert Judit tanulmányából kirajzolódik a mélyen elkötelezett, hívó alkotó is. A zene iránti vonzalma tovább segítette Borzát a lelki finomságok, az érzékenység egyre eleméntárisabb kifejezésére. A kis kötetben időrendben megjelenő alkotásokon keresztül érzékelhetjük azt, amit Szeifert így fogalmaz „[...] a lelki folyamatok jellemzője az oszthatatlanság, szétvághatatlanság. A valóságos tartam nem bontható egymáson kívül eső részekre. [...] Ez a mozzanat Borza Teréz művészetének is egyik kulcsa.” Borza pályáivének kiemelkedő állomása a szövegben – nyilván időbeli okok miatt – nem jelzett, de a képanyagban szerencsére megjelenő *Szent Margit fohásza Magyarorszáért* című 2020-as emlékműve, mely Győrben látható. Mellette bőséges kép- és értelmező szöveganyagot találunk a porcelánkísérletekről és az installációkról is. A kötetet (mint ahogyan mindhárom kiadványt) komoly jegyzetanyag és bibliográfia kíséri.

Hemrik László elemzi Kelecsényi Csilla textilművész, performer és festő munkásságát. Kelecsényi annak a nagy generációnak a tagja, akiket már főiskolás korukban elragadott a kortárs áramlatok szele. Fialat iparművészként

foglalkozott textiltárgyak, performanszok, installációk létrehozásával is, és egyidejűleg szerepelt iparművészeti és képzőművészeti tárlatokon. Hemrik erről így ír: „Mert művészetének alaptézise már a kezdetektől: helyet adni a találkozásoknak. Egyszerre jelenti ez a dolgokhoz való hozzáférést, a mélybe tekintést [...], valamint a transzcendenssel való kapcsolatfelvételt.”

Kelecsényit már indulásakor érdekelték a kísérletezésre alkalmas új anyagok, használt hánccsot, faágat, kátrányt, fóliát. Készített testnyomatot klottanyagra, a fonál és a textilhulladékok találkozásának variánsait pedig sorozattá emelte. Az utóbbi évtizedben készített hagyományos, bár pop-artos hangulatú kárpitot, és fóliára akrillal festett frízt is. Mindezeket a szétágazó, de mégis egy origójú munkákat elemzi Hemrik László nem csupán a kronológiát követve, hanem a témákat is csoportosítva. Kelecsényit jellemezték már érzéki utazónak (Sasvári Edit), tekintették elragadtatott alkímistának (Frank János). Hemrik szerint „a létezés értő és érző megtapasztalása a tét [...]. Ez Kelecsényi Csilla ars poeticája.”

Molnár Péter festőről és grafikusról Lóska Lajos írt érthető tanulmányt. Bemutatja a kort, amelyben Molnár művész szocializálódott, felvillantja a 60-as évek magyar avantgárdjának színtereit (például Petrigalla Pál lakásgalériáját) és azokat, akik Molnár kezdeti lépéseit egyengették (például Mokry-Mészáros Dezső, Barta Lajos és Szabó Ákos). Lóska feltárja azt a fejlődési utat, amely a Morandi-csendéletek egyszerűségével összevethető első olajoktól a kavicsfestményeken át a pontozásos képek és grafikák világáig húzódik Molnár életművében. Kecskeméti műtermének magányában a keleti filozófia, Lao-ce és a minimal

art egyaránt elbűvölte, amiképp a sienai városháza előtti legyező alakú tér is, melynek formáját számos művében megörökítette. „Mivel nála minden mindennel összefügg, és kedves témáihoz újból és újból visszatér, ez történik a legyezővel is” – mutat rá a témáismétlésekre a szerző.

Molnár látszólag monomániás rendszerelvűsége és minuciózus kivitelezése művészi halkszavúsággal párosul, mely talán a Lóska által *Olvashatatlan kódexlapok*nak nevezett sorozatánál fedezhető fel leginkább. „Molnár Péter – munkamódszeréből következően – végigjárja a betűk, az azok alkotta szöveg lecsupaszításának, leegyszerűsítésének útját azért, hogy megragadja elemi szépségüket, hogy eljusson misztikus lényegükig” – írja le a szöveg elvesztéséhez vezető folyamatot Lóska. Molnár „minimálisnak tűnő, mégis filozófiai mélységű programját” szakavatott módon értelmezi és mutatja be a kötet szerzője.

A három kötet hiánypótló és fontos információkat tartalmaz nem csupán a három alkotóról, hanem arról a korszakról is, melyben művészetük kiteljesedett, ami által behelyezhetőkké válnak a művészeti szcena egészébe, így a könyvek az életművek további feldolgozásához nagy-szerű alpanyaggal szolgálnak.

A kötetek külalakjának, formátumának és tartalmának dicsérete mellett nem tekinthetünk el némi kritikától sem. Egyik kötet sem tünteti fel sem az impresszumban, sem a képek alatt a fotósok nevét, holott jó néhány közülük bizonyára ismert (ha másképp nem, a képeket szolgáltató művészek révén). Másrészt hiánynak érzem azt is, hogy a könyvek nem informálnak a borítójukon látható művek adatairól. Ezek a hiányosságok a későbbi köteteknél valószínűleg könnyen javíthatók lesznek.

MAJOR ÁKOS apa csavarog

2020. december 30. –
2021. február 27.

rendhagyó nyitvatartás
2021. február 27-ig
hétköznaponként bejelentkezéssel
szombatonként 11 és 15 óra között